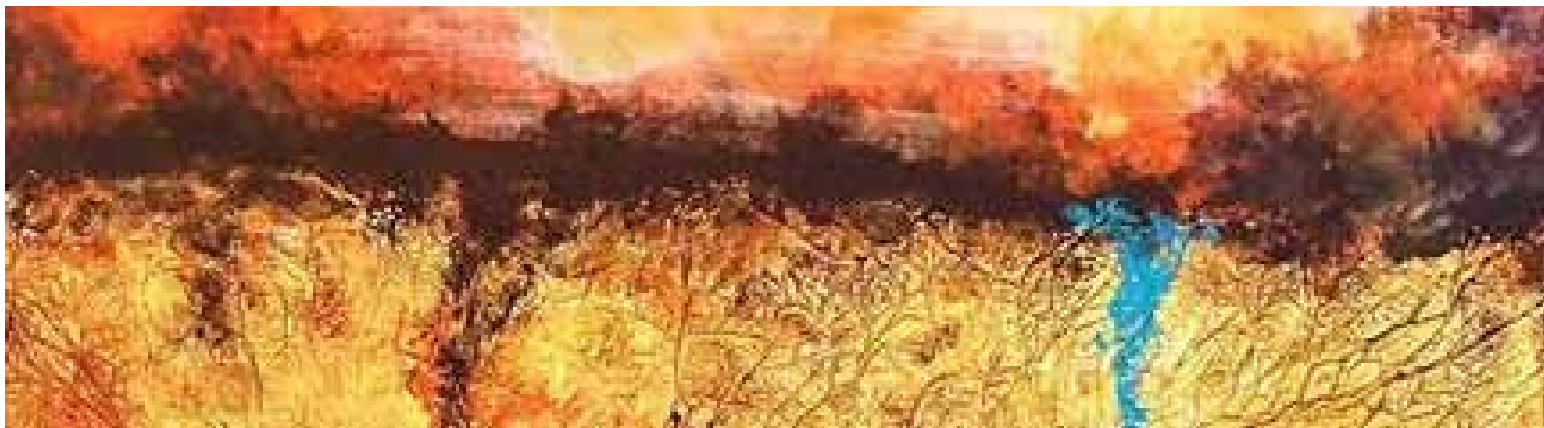




Adoptar a Mèxic essent una parella gai: entre desafiaments i possibilitats

Tot i no haver estat visibilitzades en el passat, les persones gais i lesbianes han construït xarxes familiars a Mèxic i al món. Segons dades oficials de Mèxic, el 2011, dues de cada mil de les llars del país estaven constituïdes per parelles de gais o lesbianes i, moltes d'elles, tenien fills o filles, o la intenció de tenir-ne. Actualment, a partir de la modificació efectuada el 2009 del Código Civil del Distrito Federal, que va possibilitar el dret a contraure matrimoni i l'accés a l'adopció de les parelles homosexuals, dinou dels trenta-dos estats del país van legalitzar aquests drets en les seves normatives. A l'any següent, l'Instituto Nacional de

Estadística y Geografía del país va registrar 689 matrimonis igualitaris, dels quals 380 van ser entre homes i 309 entre dones. El 2011, els enllaços van ser 802, 457 entre homes i 345 entre dones, la major part dels quals eren entre persones d'una edat compresa entre els vint-i-cinc i els vint-i-nou anys, seguit de persones d'entre trenta-cinc i trenta-nou anys, tant pel que fa a homes com a dones. Quant a les famílies homoparentals amb fills o filles, es va passar de cent seixanta, el 2017, a gairebé dos mil, el 2019.

Tanmateix, un estudi portat a terme per Antonio Trejo el 2015 posa de manifest que, des de la mo-

Direcció publicació:

Beatriz San Román, Irene Salvo
i Silvina Monteros

Continguts d'aquest número:

Andrea Angulo Menassé

Imatges:

Judith Coma Planella

Coordinació:

Victòria Badia

Traducció:

Victòria Badia

Notícies i Agenda:

Chandra Clemente

Difusió:

Maria Galizia

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956



AFIN

Grup de Recerca

Universitat Autònoma de Barcelona

Amb el suport de:



dificació legal del 2009 fins a la publicació del seu estudi, sis anys després, només quinze parelles homosexuals havien pogut adoptar al país. Set d'aquestes ho havien fet a Ciudad de México; dues, a Coahuila; quatre, a Chihuahua i dues, a Yucatán.

Atenent a aquest escenari general, on l'augment de les sol·licituds d'adopció per part de parelles de gais i lesbianes a Mèxic s'ha concretat en un nombre molt baix d'adopcions reals, cal preguntar-se quin és el paper dels i de les professionals de la psicologia que les atenen a les instàncies públiques d'adopció. La investigació que es presenta en aquest text, l'objectiu de la qual era indagar en la relació i les experiències que havien tingut les famílies homoparentals mexicanes amb professionals de la psicologia, en els espais relacionats amb l'adopció, pretén aportar coneixement en aquest sentit.

Relació entre famílies homoparentals i professionals de la psicologia

Autors com Arturo Granados, de l'àmbit de la salut col·lectiva, que han treballat amb persones homosexuals en l'àrea de la salut a Mèxic, coincideixen que els i les professionals -tant de la psicologia com

de la medicina- no han actualitzat la seva praxi d'acord amb la diversitat sexual present en la societat mexicana. Les teràpies aplicades a las persones homosexuals han estat condicionades per la terapèutica "reparadora", que havia determinat el tipus de pràctica en salut dels professionals fins al 1973. D'acord amb l'Associació Americana de Psiquiatria, aquesta teràpia usa una sèrie de mètodes enfocats al canvi de l'orientació sexual d'homosexuals per tal d'eliminar o disminuir els desigs o els comportaments obertament homosexuals.

El moviment "ex gai" als Estats Units s'ha considerat abanderat d'aquest tipus de "metes terapèutiques". Tanmateix, no són els únics que practiquen les teràpies "reparatives". A Mèxic, Equador i altres països llatinoamericans hi ha evidències de clíniques que prometen "curar" l'homosexualitat de gais i lesbianes, i existeixen proves que segueixen oferint-se "tallers per a pares" a escoles primàries i secundàries amb la finalitat de prevenir, evitar o curar l'homosexualitat de fills i filles (veure per exemple [aquesta web](#)).

Segons un estudi realitzat a Anglaterra per Glenn Smith, Annie Bartlett i



Michael King, el 2004, amb una mostra de 1.328 professionals de la psicologia, el *counselling* i la psiquiatria, trobem que el 17 % dels professionals havia utilitzat la teràpia de conversió en el passat, i un 4 % considerava seguir utilitzant-la en

el futur. El llibre de Joseph Nicolosi, *Guía para padres*, sobre com prevenir l'homosexualitat, es ven i es difon mitjançant l'Asociación Nacional de Investigación y Terapia de la Homosexualidad (NARTH, per les sigles en anglès), en l'última conferència de la qual, el 2013, es va defensar el "dret" dels i de les professionals de la psicologia de proporcionar als homosexuals el servei de reparació de la seva orientació sexual i el "dret" dels homosexuals a utilitzar la "lliure determinació" per canviar.

Si bé a Mèxic no existeixen estudis que hagin indagat sobre com se senten tractades les famílies homoparentals per



part de les i dels professionals de la psicologia, en podem trobar alguns antecedents en altres països. Per exemple, l'estudi de la Gay, Lesbian and Straight Education Network, portat a terme el 2008, va mostrar que, als Estats Units, els i les estudiants amb pares o mares homosexuals manifestaven haver-se sentit insegurs en la institució escolar i, per aquesta raó, reportaren el doble de faltes escolars que la resta de l'alumnat. L'estudi va concloure que solament quan van identificar una xarxa de suport de professionals en els centres educatius, en cas que n'hi haguessin, les faltes van disminuir considerablement. En una altra investigació del mateix país es va comparar la percepció que tenien les parelles heterosexuales i les parelles homosexuals de la qualitat de l'atenció psicològica. Els resultats van posar de manifest que les persones integrants de parelles del mateix sexe qualificaven aquesta atenció de bona, molt bona o excel·lent amb menys freqüència en comparació amb aquells que integraven parelles heterosexuales. Un altre estudi, també portat a terme als Estats Units, tenia com a objectiu indagar les percepcions de setze homes homosexuals sobre

les barreres més importants que havien experimentat en el seu procés d'adopció. Els entrevistats declaraven haver-se trobat amb la posició de *don't ask, don't tell* (ni preguntis ni expliquis) en relació a la seva orientació sexual. Alguns homes també manifestaven haver-se sentit insultats, perquè els formats de sol·licitud solament consideraven adoptants heterosexuales.

En un estudi de famílies homoparentals que intentaven adoptar, dut a terme a Espanya, les autores van trobar que abans de l'aprovació de la llei de matrimoni igualitari del 2005, la majoria d'aquestes famílies havien d'amagar la seva condició homosexual per tal d'aconseguir concloure amb èxit el procés: van adoptar en solitari, imitant "un estil de vida més heterosexual", tant en la decoració de la casa com en la seva aparença física o la història de les seves relacions, a fi que la seva sol·licitud fos considerada viable. Únicament en quatre casos la família va decidir dir la veritat sobre la seva configuració familiar per motius molt concrets: perquè van percebre una certa obertura dels professionals que avaluaven els seus expedients, perquè el seu oferiment era

per adoptar nens amb necessitats especials o perquè no volien que els germans grans haguessin de mentir en la valoració de la idoneïtat.

Aquesta situació va millorar considerablement després de l'aprovació de la llei de 2005. Entre altres qüestions, es va incrementar significativament la satisfacció de les famílies amb la intervenció dels i de les professionals que les valoraven per a la idoneïtat (de 3,6 a 4,7 en una escala en la que 1 era molt insatisfactori i 5 molt satisfactori). Això no obstant, persistien certes dinàmiques que van donar lloc a una demanda, per part de les famílies homoparentals, en relació a una formació específica de psicòlogues i psicòlegs, en la qual, al seu parer, s'utilitzaven criteris heterosexistes o homòfobs que definien el resultat de les seves sol·licituds d'adopció.

Sobre l'estudi

Donada la naturalesa de l'objecte d'estudi, es va optar per un tipus d'investigació qualitativa per indagar sobre els significats que les famílies homoparentals atorguen a les seves experiències amb els serveis de psicologia en les institucions

d'adopció. Els resultats aquí presentats són part d'una investigació en la qual, a més de l'experiència de famílies homoparentals amb fills o filles en el seu contacte amb professionals de la psicologia, s'inclou la perspectiva de deu professionals de la psicologia que van atendre a famílies homoparentals.

Per limitacions de l'espai, en aquest text es presenten únicament els casos de tres famílies d'homes que van passar per l'experiència d'adoptar, o van intentar fer-ho, a Ciudad de México. No obstant això, les seves històries podrien ser representatives d'altres experiències similars.

Les institucions mexicanes d'adopció van canviar la seva normativa relativa a les adopcions, respecte a les parelles conformades per persones del mateix sexe, el 2009, quan se'ls va permetre adoptar conjuntament. Tanmateix, aquests canvis normatius no han estat acompanyats d'eines que promoguin la capacització, la sensibilització, l'acompanyament i la supervisió de la pràctica professional en els contextos d'adopció. S'ha modificat la norma, però no la pràctica. Com refereix la jurista argentina Marisa Herrera, la llei suposa un pas decisiu en la lluita contra



la discriminació, en aquest cas, per raons de diversitat sexual, però no produeix un canvi general de mentalitat que faci que s'eliminin les barreres d'accés als drets regulats.



Aquesta realitat es constata en el treball empíric realitzat en el context de les instàncies d'adopció a Ciudad de México, on es van observar diversos casos en què es feien palesos els esquemes sexistes i heteronormatius. Aquests esquemes operaven tant entre el personal directiu de les cases-llar de nens i nenes com entre professionals de la psicologia que tenien al seu càrrec funcions d'avaluació i seguiment dels casos, en general, abordats

com si fossin parelles "defectuoses". En un dels casos analitzats, l'equip de psicologia va impedir el procés d'adopció d'una parella gai que havia iniciat la sol·licitud d'adopció en el Sistema para el Desarrollo Integral de la Familia (DIF). Aquesta parella tenia un fill de dotze anys, que romania sota la paternitat d'un dels seus membres, per tant, la seva sol·licitud consistia que es declarés la filiació de l'altre mitjançant l'adopció. La psicòloga que els va atendre va obstaculitzar el procés amb l'argument que, com que l'interessat era un home que treballava a temps complet, no podia fer-se càrrec del seu fill. Aquesta professional va emetre el seu informe sense tenir en compte que el sol·licitant exercia com a cuidador del nen des de feia dotze anys i que els informes emesos per altres instàncies prèvies havien sigut favorables, qualificant-lo com a *idoni per a la paternitat*.

La petición ya estaba aceptada. Vino la trabajadora social aquí, lo aprobó; económicamente, bien; ambiente, bien. Ya se había pasado la prueba de situación social, bienestar, y solo faltaban las entrevistas con la psicóloga. Empieza el proceso del DIF y empieza

a citarme la doctora. Pero me citaban a las once de la mañana, en las horas que yo trabajaba. Desafortunadamente, ella no me explicó que eso contaba. Me decía: "No hay ningún problema. ¿A qué horas lo atiendo?". Y el día que me citaba yo estaba ahí. Pero cada vez que yo decía que a las doce yo trabajaba, me ponía tachecitos. Al final de todos los test y todas las entrevistas que me aplicó, el resultado que dio la psicóloga fue que yo no tenía tiempo para atender a mi hijo porque para las entrevistas había puesto condicionantes. (Familia de Julián i Juan).

Quan van intentar legalitzar el vincle, la família havia passat ja per les etapes més difícils de la criança del seu fill. Van decidir legalitzar els vincles filials perquè el segon pare pogués compartir certs beneficis, producte de la seva feina, com la pensió o la seguretat social. Tenir un horari de treball no va impedir a cap dels pares proporcionar-li el temps i l'atenció necessaris, fins i tot durant l'edat en què el seu fill era més dependent. Tanmateix, el fet que el sol·licitant treballés una jornada de vuit hores "disminuïa les possibilitats d'atendre'l" segons el criteri

de la professional. És de suposar que els criteris que van guiar la decisió d'aquesta professional es basaven en el sexisme i/o l'homofòbia, en tant que el treball productiu del sol·licitant no li va impedir criar i educar el seu fill durant els anys precedents.

Aquest cas no és una excepció en la història de les adopcions efectuades per homes. En opinió de Marisa Herrera es tracta, més aviat, d'un fet freqüent quan els sol·licitants són homes, ja sigui en parella o bé en solitari. Aquestes sol·licituds es posen en dubte o sota sospita. La situació és diferent per a les dones, la demanda d'adopció de les quals es considera "natural", derivada d'una "necessitat biològica de criar" o de "l'instint maternal". La condició de dona sembla rebre, *a priori*, una mirada més indulgent per part dels operadors que intervenen en els processos d'adopció. Així, doncs, les barreres per als homes són més grans, sobretot quan realitzen la sol·licitud en parella. Francisco i Fabián, una parella homosexual d'adoptants, relaten com, el dia de la clausura d'un taller de famílies en què participaven, van haver de sentir, per part del coordinador, unes paraules d'agraïment



cap a les "familias heterosexuales por ser tolerantes con que tomáramos el taller junto con ellos" (Francisco i Fabián). Si bé el taller era un requisit de la institució per a totes les persones adoptants, el professional va presentar la participació d'aquesta parella com un acte de benevolència davant de la seva homosexualitat. D'aquesta manera, una opció sexual i de família, que té el rang de dret en la

legislació actual, es concep com una opció que ve determinada per la voluntat d'acceptació social, fins i tot en el marc dels serveis públics. S'observa en aquestes dinàmiques el tipus d'homofòbia que fa aparèixer la institució i els seus membres com a solidaris i inclusivament davant les famílies homoparentals.

Algunes famílies homoparentals saben que els professionals de la psicologia



en l'àmbit de l'adopció poden obstaculitzar les seves decisions reproductives, com assenyala la investigadora Abbie Goldberg en el seu estudi amb famílies nord-americanes. La parella citada anteriorment, formada per Francisco i Fabián, confessa que van decidir adoptar una nena en lloc d'un nen, pensant que d'aquesta manera l'equip de psicòlegs que havia d'avaluar la sol·licitud no basaria la seva decisió en la sospita que "poguessin abusar del nen". "Estuvimos pensándolo mucho y, después, llegamos a la conclusión de que si adoptábamos a una niña íbamos a tener menos problemas, porque no estaría latente el prejuicio de que abusaríamos de ella". (Francisco i Fabián).

El relat d'aquesta parella posa de manifest un prejudici existent en els equips d'adopció, i, probablement també en la societat, sobre les motivacions per adoptar de les parelles gais. Aquests prejudicis apareixen malgrat que existeixen abundants dades estadístiques que mostren que la majoria dels abusos sexuals a menors són perpetrats per homes heterossexuals. Els resultats de les investigacions dutes a terme per Félix López porten l'autor a afirmar que l'heterossexualitat està present en la major part dels abusos sexuals comesos sobre nenes. Tanmateix, el prejudici pesa sobre els homosexuals i està tan estès que es pot trobar, fins i tot, en els serveis públics encarregats de valorar les sol·licituds dels qui desitgen adoptar. El fet que les parelles adoptants percebin els equips professionals i, en general, els serveis públics d'adopció com una barrera o limitació, més que com a facilitadors del procés o aliats de la seva salut i benestar, dona compte de la persistència dels prejudicis respecte a l'homosexualitat. Les pràctiques psicològiques dels esmentats serveis públics ho confirmen, ja que en aquest àmbit es treballa encara amb marcs teòrics que no

responen a l'actual diversitat familiar de la societat mexicana.

Una altra qüestió que posa en evidència l'existència de prejudicis entorn de l'homosexualitat i el desig de ser pares a través de l'adopció es relaciona amb el fet que en les entrevistes d'avaluació aparegui la referència a la sexualitat de les persones sol·licitants, qüestió que no apareix amb igual rellevància en el cas de les persones heterossexuals adoptants.

El següent testimoni dona compte d'aquest fet. Es tracta d'una parella d'homes que van realitzar la sol·licitud d'adopció directament a la instància a nivell nacional (DIF).

Nos dijeron que por qué no hacíamos una solicitud allí en el DIF porque esa era realmente la única institución que se encargaba de las adopciones en México. Y bueno, mi pareja hizo solicitud como soltero, porque todavía no había pasado la ley del matrimonio igualitario. Él hizo la solicitud y primero el director del DIF parecía muy empático con la idea y comentó que diéramos dos cartas de recomendación, preferentemente de políticos y de empresarios. Presentamos cartas

de recomenació de parte de personas muy influyentes en ese momento. Y eran cartas muy entusiastas y solidarias. Entonces pusieron a una psicóloga a evaluarnos. Una de las preguntas durante la primera entrevista era: "¿Y crees que, cuando adoptes, tu vida sexual va a mejorar?", a lo que mi pareja inmediatamente reaccionó. Después de varias entrevistas, igual de malas, la conclusión de la psicóloga fue que para los niños iba a ser una vida terrible y nos negó la adopción. (Mateo i Manolo).

Els prejudicis homòfobs i de gènere poden tenir conseqüències greus en el desenvolupament emocional i cognitiu dels fills i filles de famílies homoparentals, tal com conclou María del Mar González en el seu estudi de famílies homoparentals espanyoles. El canvi legislatiu que permet a les parelles homosexuals casar-se i adoptar és insuficient si els equips tècnics i professionals dels quals depèn la decisió d'idoneïtat segueixen operant sota marcs de comprensió heteronormatius i sexistes. En aquest sentit, els esmentats equips exerceixen pràctiques discriminatòries.

Professionals de la psicologia en institucions d'adopció a Mèxic

Pel que fa a les entrevistes amb professionals de la psicologia en les institucions d'adopció a Mèxic, trobem fortes referències al model heterosexista, perquè indicaven que podia ser un risc per als nens i les nenes el fet que les parelles homosexuals no poguessin garantir-los models de gènere diferenciats. Dos professionals van referir que les famílies homoparentals no solien tenir una xarxa familiar de suport perquè era freqüent que els seus membres fossin expulsats dels seus nuclis de pertinença. En aquest sentit, una professional va indicar:

Detrás de algunos casos de personas que solicitaban adopciones, sí se veían características de homosexualidad, pero eso no lo plasmábamos en el estudio ni en el expediente. Lo que sí reportábamos era que no tenían red familiar de apoyo, que eran personas muy dependientes, que tenían mucha problemática para enfrentar los estresores de la vida cotidiana y por ahí nos íbamos. (Renata).

D'acord amb la revisió realitzada per María del Mar González el 2005, són dos



els arguments imperants darrere dels quals s'amaguen prejudicis que subscriuen els professionals de la psicologia i que en la vinyeta anterior veiem exemplificats: a) el que té a veure amb la necessitat de la presència d'una figura materna i una altra paterna a la llar, com a requisit im-



prescindible perquè nens i nenes tinguin un desenvolupament sà i harmònic, i b) el que fa referència a l'estructura patològica del psiquisme de gais i lesbianes: s'afirma que han construït la seva identitat de manera problemàtica o desviada i que es caracteritzen per l'egocentrisme, el narcisisme o la immaduresa afectiva.

La mateixa professional afegia en un altre moment de l'entrevista:

Me dan mucha risa los niños que se quejan: "¡Ay, me trajiste unos papás que no saben hablar español!". Tam-

bién reclaman y me dicen: "¡Ay, oye, yo te pedí una mamá y un papá, no sólo una mamá!". Imagínate que les diga ahora que traje a dos mamás. Ahí va a estar más complicado. Los niños, cuando crecen, habitualmente tienen recuerdos inadecuados de su infancia si son criados por una pareja de homosexuales. Muchos de los niños adoptados por ese tipo de familias, ya siendo adultos, tienen muchos recuerdos no adecuados y problemas de adaptación. (Renata).

Preval la idea que l'homosexualitat és quelcom que convé prevenir i aquests són trets comuns del model d'intervenció psicològica vigent i encara dominant; parteixen de la idea que l'homosexualitat es pot transmetre per imitació del comportament, de manera que es patologitza la mera convivència.

Conclusions

La formació i la pràctica dels i de les professionals de la psicologia tenen lloc dins de marcs històrics, institucionals i socials concrets i, per tant, no estan exempts de carències o ambivalències, així com tampoc de prejudicis. Un plantejament crític

de les estructures socials i una permanent actualització professional podrien prevenir decisions i actuacions professionals prejudicials. La principal revisió crítica que s'ha de fer a l'exercici professional de la psicologia de la família és la relativa als marcs teòrics dels quals parteix, en molts casos basats en l'heterosexualitat com a model ideal d'organització familiar i en la maternitat com a pilar d'aquest model i rol fonamental de la dona.

Els resultats d'aquesta investigació mostren que la relació entre els professionals de la psicologia i les parelles homosexuals no resulta ser lineal ni senzilla. En els casos estudiats, van aparèixer elements positius dins d'aquesta relació, però també components ambivalents o negatius, relacionats amb prejudicis cap a l'homosexualitat i l'homoparentalitat.

L'homofòbia com a fenomen transcendeix les actituds personals de rebuig davant allò gai, lèsbic o trans, ja que s'ha construït com un sistema cultural social i polític que desvalora la sexualitat no reproductiva i castiga socialment a qui surt dels marges d'allò socialment acceptat des del punt de vista del gènere o l'orientació sexual. Per aconseguir una praxi

no homòfoba, és necessari desconstruir i resignificar alguns dels pilars de la teoria psicològica i sexual, com la teoria de la fixació o detenció psicosexual del corrent psicodinàmic per explicar l'homosexualitat; les referències a les "funcions paternes i maternes", per explicar la inscripció del subjecte en la cultura; o la idea que hi ha configuracions familiars "funcionals" i altres que, pel fet de no ser heterosexu- als, constitueixen un "factor de risc" per a la salut mental dels nens i les nenes.

Les perspectives teòriques que entenen que les dificultats que afecten el col·lectiu de persones homosexuals no tenen un origen psíquic, biològic ni mèdic, sinó que estan vinculades a les relacions de poder, de les quals els i les professionals de la psicologia han sigut tradicionalment reproductors, són ara de fonamental transcendència.

Revisions recents als Estats Units portades a terme per autores especialitzades en unitats de convivència homoparentals, com la que realitzen Rachel Farr i Charlotte Patterson, conclouen que, si es regula permetent l'adopció de persones adultes gais i lesbianes en cada jurisdicció del país, entre nou mil i catorze mil nens i ne-

nes podrien sortir cada any de la vida institucionalitzada i gaudir d'una llar estable.

A Mèxic, el 2018, hi havia trenta mil nens en espera d'una família. Actualment, se'ls ha de sumar a aquests els 4.245 nens, nenes i adolescents que s'han quedat orfes a causa dels 2.192 homicidis dolosos i feminicidis comesos en aquest país, des de desembre de 2018 fins a juny de 2019, d'acord amb un cens de l'Instituto Nacional de las Mujeres (Inmujeres).

D'això se'n deriva la importància de garantir la formació i especialització dels i de les professionals que avaluen sol·licituds d'adopció. El que garantiria també un millor impacte de la seva intervenció en la salut d'un important sector de la societat, no solament de les parelles gais i lesbianes, sinó també de nenes, nens i adolescents que podrien ser adoptats per aquestes parelles.



SOBRE L'AUTORA DEL TEXT

Andrea Angulo Menassé

Es Psicòloga Social per la Universidad Autónoma Metropolitana (UAM) de Ciudad de México. Màster en Teràpia Familiar Sistèmica y terapeuta familiar sistèmica especialitzada en famílies per l'Instituto Latinoamericano de Estudios (ILEF) i doctora en Ciències en Salut Col·lectiva a la Universidad Autónoma Metropolitana. Compte amb experiència en investigació sobre diversitat familiar com a membre de l'equip de Diversitat Familiar de la Universidad de Sevilla. Autora del llibre *Familias Homoparentales: una mirada sistémica desde la salud colectiva*, publicat el 2018.

SOBRE L'AUTORA DE LES IMATGES

Judith Coma Planella

Neix a Sant Joan les Fonts (Girona) el 1994. Especialitzada en el camp de la pintura a l'oli i l'acrílic i el dibuix, i apassionada de la fotografia artística (tant digital com analògica) i la il·lustració. L'escola de Belles Arts de Sant Joan les Fonts li va obrir les portes al món de l'art, permetent-li exposar quadres a l'oli a una galeria de Salt. Va cursar el batxillerat social però de seguida va adonar-se que el seu interès estava en les arts, la qual cosa la va portar a cursar el grau de Belles Arts a la Universitat de Barcelona (2016). Tanmateix, està interessada en el disseny d'interiors, de moda i d'elements decoratius. El patrimoni cultural és el que més la fascina, així com les històries que amaga cada element, cada ciutat o cada persona.

PER LLEGIR



Cadoret, A. (2013)
***Padres como los demás:
 Parejas gays y lesbianas
 con hijos***
 Barcelona: Gedisa

És veritat que els nens i nenes necessiten com a entorn el tipus de «sagrada família» que correspon a l'estàndard tradicional? En el present, la legalització de les parelles homosexuals és un fet cada vegada més acceptat i que es posa en pràctica a molts països, però l'opinió pública i les institucions pertinents segueixen reticents davant del desig de lesbianes i gais de tenir fills o filles. L'autora, antropòloga, assenyala que la nostra família occidental estàndard és un ideal que poques vegades es compleix en la realitat, i analitzant els sistemes de filiació que es donen en altres cultures i èpoques, mostra fins a quin punt el nostre ideal de família és una estranya excepció en el panorama antropològic general. De la seva anàlisi es desprèn que els nens i nenes necessiten principalment un lloc segur en la successió generacional. Ser filla i neta d'algú és molt més important per a la construcció d'una identitat ferma que les preferències sexuals dels pares.



Angulo, A. i Jarillo, E. (2017) ***Familias homoparentales: una mirada sistémica desde la salud colectiva en México***
Coyoacán: Universidad Autónoma Metropolitana, Unidad Xochimico



Medina, A. (comp.). (2015). ***Las familias homoparentales en México: mitos, realidades y vida cotidiana***
Mèxic: Editorial Letra S i Asociación Mexicana de Comunicación para la Igualdad

PER LLEGIR MÉS

Farr, R. i Patterson, C. (2013). Lesbian and Gay adoptive parents and their children. A Goldberg, A. i Allen, K. R. (eds.). *Lgbt parent families: Innovations in research and implications for practice*, pp. 39-55. Nueva York: Springer.

Gonzalez, M. M. (2005). Homosexualidad y adopción entre la ciencia y el prejuicio. *Consejo General de Colegios de Psicólogos*, 24, 16-19.

Goldberg, A. (2007). (How) Does it make a difference? Perspectives of adults with lesbian, gay and bisexual parents. *American Journal of Orthopsychiatry*. 77(4), 550-562.

El 2009 es van aprovar a la Ciudad de México els matrimonis entre persones del mateix sexe i l'adopció legal per part d'aquests. Aquest llibre constitueix una interessant aportació per comprendre la problemàtica en una àrea complexa: el benestar i la salut mental en aquest sector de la població a través de les vicissituds de les famílies homoparentals en la seva experiència amb les escoles, institucions d'adopció i consultoris psicològics.

L'obra és una compilació realitzada per l'autor, periodista i acadèmic, que destaca aspectes de la realitat de les cèl·lules familiars homoparentals i els esforços del col·lectiu per aconseguir el reconeixement jurídic de les famílies no heterosexuales i la diversitat sexual a Mèxic, que després d'alguns avenços legislatius i d'algunes polítiques públiques que les prenen en compte, s'han anat assimilant en l'imaginari col·lectiu malgrat les resistències dels àmbits polítics i legislatius per part de la majoria dels estats del país.

PER VEURE



Boluda, A.
(2008)
**Homo
Baby Boom**
(documental TV)
Espanya, 27 min



Herrera, C.
(2016)
**Etiqueta no
rigurosa**
(documental)
Mèxic, 60 min



Gimelberg, D.
(2019)
Los adoptantes
Argentina, 105
min

Sánchez, M. i Barrera, E. (2014)
Familias sin complejos
(programa de TV, Informe Semanal)
Espanya: RTVE



Documental entorn de famílies homoparentals amb fills o filles. El film dona veu a sis famílies de mares lesbianes i pares gais de Catalunya i el País Valencià que expliquen com van tenir els seus fills i filles, a quines reaccions s'han tingut que enfrontar i como els va canviar la vida després dels canvis legals de 2005, que permeten el matrimoni i l'adopció a les parelles homosexuals. Ara ja compten amb el mateix reconeixement que qualsevol altra família, però encara són motiu de sorpresa en el seu entorn. Com reacciona la gent?, i l'escola?, i les pròpies famílies? Què en pensen els seus fills i filles que ja són adolescents o adults? I què diuen els estudis que s'han fet sobre les famílies homoparentals?

Una parella de Baja California està preparant el seu casament. L'únic contratemps és que la seva unió no és possible perquè tots dos són homes. Aquesta és la història de la batalla legal del primer matrimoni gai a l'estat mexicà de Baja California.

Martín, presentador de televisió de quaranta-dos anys, expressa a Leonardo, enginyer agrònom de quaranta-cinc anys i la seva parella des de fa deu anys, les seves ganes de ser pare adoptant un nadó. Sent la necessitat interna de ser pare el més aviat possible. Leonardo, ell mateix sent adoptat, té els seus dubtes. (FILMAFFINITY)

Reportatge documental realitzat amb rigor sobre les famílies LGBT, on es parla sobre l'equiparació de drets que normalitzen les famílies, tant heterossexuals com lesbianes, gais, bisexuals i transsexuals.

NOTÍCIES AFIN

Apunts per pensar infàncies

Mariana De Lorenzi, doctora en Dret, participa en una obra col·lectiva realitzada per operadors dels drets de nenes, nens i adolescents provinents de diferents disciplines: *Apuntes para pensar infancias*. Aquest llibre indaga sobre l'efectivitat d'alguns drets consagrats en la Convenció sobre els Drets del Nen (CDN), a trenta anys de la seva aprovació, des de la mirada de l'avui i amb visió de futur. La doctora De Lorenzi reflexiona sobre l'efectivitat del dret a conèixer els orígens de les persones nascudes per tècniques de reproducció humana assistida, indagant en els avenços i desafiaments pendents.



L'obra està composta per textos pensats a partir de quatre eixos claus: (1) construcció social del concepte "infàncies"; (2) la CDN y la legislació argentina de promoció i protecció integral dels drets de les nenes, nens i adolescents; (3) el sistema penal; (4) polítiques públiques pensades o a pensar per a les persones vulnerables.

Alguns dels temes específics són un recorregut històric fins a la noció actual de la nena, nen o adolescent com a subjecte ple de drets, així com una anàlisi dels orígens socio-polítics de la CDN i el seu caràcter impulsor per a la visibilització de conflictes socials. També s'aborda l'evolució i superació del concepte del "menor" i el seu desplaçament per l'expressió de "nenes, nens i adolescents". Així mateix, s'examinen els principis rectors de la CDN fent focus en la participació, el dret a ser escoltat i l'autonomia progressiva.

El llibre complet es pot consultar en [aquest enllaç](#).

Diana Marre, ICREA Acadèmia

Diana Marre ha estat una de les candidates seleccionades pel Programa ICREA Acadèmia, que té com a finalitat incentivar i recompensar l'excel·lència investigadora del personal docent i investigador doctor amb vinculació permanent a les universitats públiques de Catalunya. Aquest programa permet la intensificació de la recerca del professorat universitari que està impartint docència i es troba en fase activa i d'expansió de la seva activitat investigadora.

Inici del projecte europeu BRIGHTER FUTURE

El projecte Erasmus+ BRIGHTER FUTURE, dirigit per la Dra. Beatriz San Román, es va iniciar formalment els dies 18 i 19 de desembre de 2019 a la ciutat de Barcelona, reunint representants de les institucions participants: la [SWUniversitat de Verona](#) i la [Ciutat de Torí](#) (Itàlia); la [Universitat de Groningen](#) i [Pharos](#) (Països Baixos); la [Universitat Autònoma de Barcelona](#) i [CORA](#) (Espanya); i [PAC-UK](#) (Regne Unit). Aquest projecte de trenta mesos de duració té com a objectiu millorar l'experiència educativa tant dels nens en situació de cures alternatives com d'aquells que són adoptats, a través d'una formació innovadora dirigida a algunes de les persones més importants de les seves vides: el seu professorat.